

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
Dr. GYIKOS MIHÁLY.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A politikai szinterről.

Tisza István a keddi „Az Ujság”-ban megint megszólalt. — Hogy miért, annak igen egyszerű az oka. Hajóját süllyedni látja s így ő mint kapitány, azt szó nélkül nem nézheti. Látja, hogy vagy huszonhárman ki akarnak ugrani a vízbe, a tengerbe. Ezen megijed és azt akarja, hogy maradjon ott benn a többi, fulladjon bele a hajó süllyedés okozta örvénybe.

Tisza István nem válnék be jó hajóskapitánynak. A jó hajóskapitány először is arról gondoskodik, hogy süllyedő hajójáról mindenki lehető kellő időben eltávozhassék; azt nézi, hogy lehetőleg mindenki megmeneküljön, sőt még arra is figyel, hogy a menekülők bizonyos mennyiségű élelmiszert is vigyenek magukkal. Szóval minden áron arra, hogy minden megmenthető megmentsen. Öneki magának csak az utolsó pillanatban szabad a komandó hidat elhagyni s ha már nem tudja, erkölcsi kötelessége is az örvénybe, a vízbe belefulladni.

A szabadelvű párt ma tényleg süllyedő hajó. Annak vallja cikkében Tisza István, a kapitánya. S ez a kapitány nem akar egye-

dül elsüllyedni, hanem azt kívánja, hogy a többiek is mind vele pusztuljanak el. Ez az idea, ez a gondolkodásmód valóban megdöbbentő. Szüleménye egy olyan agynak, mely örültségéről, fékezhetetlen önhitűségéről majdnem napról-napra tett a nemzet előtt tanúságot. Következménye egy minden áron hatalmon lenni akaró ember esztelen kapkodásainak. Következménye mindennek, de semmi esetre sem a nemzet érdekeit komolyan szíven viselő megfontolt hazafiságnak.

Nem akarja, hogy mások is elmeneküljenek arról a hajóról, a melyet ő maga furt meg. Azt akarja, hogy öngyilkosságában mások is kövessék. Azt hiszi, személye oly kedvelt, hogy érte szívesen halálba mennek. Azt gondolja, hogy személyzete olyan szolgálatkész, mint azé a regénybeli francia czirkáló hajóé, mely kapitányának rouletten elvesztett több ezer frankjait kész volt Montecarlo ágyuzásával is vissza követelni.

Tisza István kapitány ur, önök ilyen személyzete még nincsen. Az ön személyzetében sok megfontolt magyar hazafi van. A

magyarságnak pedig egyik elsőrangú érdeke, hogy az ön hajója elsüllyedjen. Jó mélyre, a tenger legmélyeségebb fenekére, — s a mi a fő: Önnel együtt. Hogy erre nemzeti érdekből miért van szükség, azt magyarázni teljesen felesleges.

Ennyit a süllyedő hajóról.

Mond még cikkében Tisza más egyebet is. Konstatálja, hogy pártja megbukott. Ezt tudjuk mi is. De ő tovább megy, annak a fejtegetésébe bocsátkozik, hogy milyen értelemben bukott meg.

Nem tekintve azt, hogy a politikai bukásba nem lehet különféle értelmeket belehozni, mert bárhogyan magyarázott, avagy értelmezett bukás végeredményében mégis csak bukás, érdekes az ő ebbeli gondolatmenetét pertraktálni.

Az egyik értelmezése szerint: „megbuktunk a választásoknál, amennyiben a többséget elvesztettük, elveinket a gyakorlati alkotás terén nem érvényesíthetjük. Ilyen értelemben megbukik minden választásnál az a párt és az a politika, a melynek nem sikerült többséget szereznie.”

De lássuk a másik értelmezést. Azt írja: „Van azonban államfér-

TARCZA.

A himzett zsebkendők.

Elbeszélés.

Írta: G. Büttner Julia.

A múlt farsangon a kis Gesztőcezi Gizikének nagy gondja volt.

Tizenhétéves volt s első báljára készült. De nem úgy ám, mint annyi más leányka, a kinek szülei elkészítették a szép bál ruhákat s nekik aztán csak annyi a fáradságuk, hogy addig próbálják fel, míg úgy nem áll, a hogy óhajtkák. Gizike ilyen bálbemenetelről nem is álmodott. De nem is álmodhatott, mert édes atyja, Gesztőcezi nyugalmazott számtanácsos, nagyon gazdálkodó ember volt, a ki gyűlölte a könnyű költséget. Az ő házában meg kellett nézni nemcsak minden forintot, de minden fillért is kétszer, mielőtt kiadták.

Gizike is úgy volt szoktatva, hogy a mit maga elkészíthetett, azért nem adott ki pénzt. De sőt még a kis leány szerzett is. Olyan szépen tud himezni, hogy az már nem is himzés, hanem tüvel kivarrt költszet. Egyik fehérenmü-kereskedés el is halmozta rendesen megrendelésekkel.

Mikor az athléta-bálra megkapták a meghívót, Gizike felnyitotta kézi takaré-

pénztárát és számba vette annak tartalmát. No, az nem vált be egészen! Kész ruhára nem telt.

Gizike ezen nem sokat busult, mert édes anyja tanácsára ellátogattak a legelőkelőbb divattermekbe, megnézték sorra a pompás drága bál ruhákat. Aztán — aztán elmentek más olcsó helyekre s megvették a selymet s minden hozzávalót s abból aztán otthon olyan gyönyörű kis bébéruhát készítet magának Gizike, hogy csupa gyönyörűség volt nézni!

És már egy héttel a bál előtt készen volt az öltözék. Készen, egész a virágdíszig, mert arra már nem jutott a megtakarított pénzből. Pedig a vadrózsalánczot a derékra s az öv körül és fejére a kis vadrózsa koszorút már ki is választotta.

Gesztőceziné már azon töprengett, hogy férjét valamiképp mégis megkéri, venné meg a virágot kis leányának. De csak halasztgatta, mert attól is tartott, hogy a takarékos háziur, ha rá is áll, maga indul el megvásárolni a virágot. Akkor pedig nem lesz köszönet benne. Mert bizony valami olcsóbb, az öltözékhez nem illő virágot választana. Aztán még majd szemökre is hányná, hogy lám, olcsóbbat is lehetett ott kapni s ők nem azt választották.

Aggódva halasztgatta hát kérelmét Gesztőceziné egyik napról a másikra.

— De a hol legnagyobb a szükség, ott közel a segítség! — kacagott vigan

Gizike, mikor négy nappal a bál előtt a kereskedésből, hová himezni szokott, sürgős munkát hoztak számára.

Tizenkét fehér selyem zsebkendő volt az, melyekbe aransárga selyemmel nevet kellett himeznie. A minta igen csinos volt. Egy összehajtott lovagostor feküdt keresztbe a kendőcskének szögletében, a lovagostor vége hosszas hurkot alkotva csavarodott a nyélre. Az ostoron pedig áthuzva rézsutosan állt az ötágú korona és alatta a hurok hajlásában könnyed írott betűkkel a név: Dodó.

Gizike azonnal hozzáfogott a himzéshez. Ujjacskaí közt gyorsan járt a tű s készült a szép munka. Neki magának is tetszett, mikor a sárga selyemszál finom öltéseiből egymásután kidomborult a korona, az ostor s benne ez a név: Dodó.

Gizike ezt a kényeztető nevet mindig kedvesebbnek találta, valahányszor csak kivarrta. És mikor a tizenkettővel is elkészült, akkor már azt is elgondolta: mennyire kedves lehet az, a kit ilyen kedves néven neveznek.

Csak pár órával a bál előtt készítette el az utolsó kendőt. Akkor elküldte a kereskedőnek. Az áráért pedig elhozatta a csipkerózsákat.

Mikor aztán a virágot a ruhán elrendezte Gizike s felöltözött, édes atyja is megnézte a leányát.

— Szép, szép, — mondta az öreg ur,

*) A legközelebb megjelenő „Szelid történetek” című kötetből.

fiaknak, pártoknak, politikai irányoknak más bukása is. Ez akkor éri őket, ha politikájuk érvényesült, megvalósított s az életben helytelennek, károsnak, veszélyesnek bizonyult. Ilyen bukás megsemmisülését jelent. Egy megbukott pártnak a közéletben nincs mit keresnie."

Akárhogyan, akármilyen objektivitással bonczolgatjuk is ezt a kétféle értelmezést, mind a két esetben, — sőt a második értelmezéssel állít hatjuk azt, hogy a szabadelvű párt teljesen megbukott, létjogosultsága teljesen megszűnt, megsemmisült.

Tény és való, hogy politikájuk 38 éven keresztül érvényesült, megvalósított s az életben helytelennek, károsnak, veszélyesnek bizonyult.

Feltétlenül koncedáljuk ennél fogva Tisza Istvánnak, hogy „ilyen bukás megsemmisülést jelent”; s azt, hogy egy megbukott pártnak a közéletben nincs mit keresnie."

Tehát ő maga elismeri, hogy a párt megsemmisült, maga belátja, hogy a pártnak a közéletben nincs mit keresnie. De azért ő keres, ő megakarja menteni a süllyedő hajót . . . Engedelmet kérek, ez az ember — örült! (G. B.)

A nemzetiségek.

Válságos időkben, mint a milyenek a mostaniak, súlyosan érezzük, hogy nekünk magyaroknak, a kik szereztük és fentartjuk ezt a hazát, idegenek a nemzetiségek. A ki ma végigolvassa a nemzetiségi lapokat, sivar hajszát talál bennük a magyarság ellen. A legképtelenebb, a legerőszakosabb és legszenvedélyesebb argumentumokkal igyekeznek bebizonyítani, hogy a

magyarságot a jelenlegi küzdelemben nemcsak hogy nem támogathatják a nemzetiségek, de egyenes kötelességük, hogy a döntő fordulat esetén a magyarság ellen támadjanak. S mint ötvenhét esztendő előtt, ismét elhagyatva, elárulva kezdi magát látni a magyarság; azok, a kiknek bevándorolt ősei a mi hazánkban szereztek maguknak hazát, otthont, kenyeret, vagyont, azok ellenségként állnak velünk szemben akkor, a mikor jogosan számíthatnánk arra, hogy hálából, kötelességből és észszerűségből velünk tartanak.

Homály borítja a jövőt, a legközelebbi jövő eseményeit is, nem tudjuk mi lesz? Kiderül-e a felhős láthatár, vagy el-e jön a rettenetes égiháború, hogy romboljon, pusztítson? Akármint is lesz, bizonyos az az egy, hogy a jelenlegi válságnak megvan már egyik nagy tanulsága. Kiismertük a nemzetiségeket s tudjuk, hogy ha veszedelemben lesz a mi hazánk, nemcsak, hogy nem számíthatunk rája, de egyik-másik törzs, például az oláhok, egyenesen ellenségeinkhez fognak csatlakozni. Az oláhokat azért kell külön megemlítenünk, mert az ő nemzetiségi programjuk, melyet a múlt télen állítottak össze, a leghatározottabb hazaárulás s a programnak megfelelően most a legbőszültebben izgatnak a magyarság ellen.

S ennek a túlságnak le kell vonni a következtetéseit. Le kell vonni minden vonalon. Ellenségeinket meg kell fékezni, ha szép szóval nem megy a törvény teljes szigorának alkalmazásával. Tanulmány tárgyává kell tennünk, hogy bántak és bántak el másutt fészkelődő nemzetiségekkel s a külföldi példát követnünk kell. Fel kell állítanunk és rigorózan betartanunk azt az elvet, hogy a ki hű az ő magyar hazájához és népéhez, azt minden jogban és előnyben kell részesíteni, de a ki hűtelen, az ne csak, hogy jogban ne részesüljön, de minden egyes hazafiatlan eszeke-deteért megbüntessék.

Be kell most már látnunk, hogy az 1867 óta a nemzetiségekkel szemben inaugurált taktikával van csak, hogy nem javítottunk a helyzetet, de egyenesen rontottunk. Velünk együtt a nemzetiségek is gyarapodtak vagyonban, intézményekben, önvérünkön tápláltuk őket, a magyarság szupremáciája által teremtett előnyös helyzetből ők éppen úgy kivették a maguk hasznát, mint mi — s ime itt az eredmény.

Hát ezzel a taktikával szakítanunk kell. Következnie kell egy szigorú magyar taktikának, a mely nem hány szemet semmiféle nemzetiségi fészkelődés előtt s nyom-

ban megtorol mindent, a mi azon elvek ellen tör, a melyek a magyarság szupremenciáját biztosítják. Okulva a lefolyt 38 év tapasztalásain, úgy a hivatalokat betöltő személyiségek, mint az iskola s az állami kedvezmények s a közhasznú intézmények elhelyezése dolgában szigorú szem előtt kell tartani a magyarság s a magyarosítás érdekét. Kiméletlenül kell végrehajtani már a legközelebbi jövőben a nemzetiségi iskolák államosítását s ennek kapcsán megmagyarosítását. Abból a szempontból kell kiindulnunk, hogy a nemzetiségi apák a mi ellenségeink s ezért a fiaikat kell magunkhoz kötnünk. Meg kell szorítani a nemzetiségi pénzüzeteket, a hazafiatlan egyházakat, az izgató hírlapokat és fiskálisokat. Cél tudatos szigorral és kevés kimélettel kell eljárni. A hazából a haza ellenségeinek pusztulnia, vagy legalább is megtörnie kell.

Ha ezt a taktikát nem követjük, veszedelemben fog sodródni a jövőben ez a mi vérrel szerzett szép országunk.

A jó viszony.

A „Bars” közművelődési (?) és társadalmi (?) hetilap; egyszersmind Barsvármegye hivatalos közlönye(?)! című dísznó-esorda óljából ujabban erőteljes rőfögés hallatszott. Hogy miért rőfög, nem tudjuk, csak azt tudjuk, hogy mi szokott rőfögni. Ez a laposka Simonyi Béla alispánt próbálgatja piszokba mártott tollal támadni. Támadni, igen szellemes ezimen. Mi ez a szellemes cím? Talán „erőszakoskodó alispán”, talán „basáskodó alispán”? Nem. A cím ez, hogy „jó viszony”!

No hát ez nagyon szép. Szép kis „jó viszony”.

Diskuráljunk mi is „jó viszonyban”. Tisztelt „Bars” ur. Vagy hogy is hívják? Holló Jakab, vagy Sándor, vagy — nem is tudom — miféle Holló ur! Vagy talán nem is így hívják? Nem tudom. A lap élén mint felelős szerkesztő ez a név van odabiggyesztve. Szóval ön a felelős. Ön, Holló Sándor

Ön, — már megint holló sándor, — ön támadja Simonyi Bélát! Komikum, színház!

„Bars”-ur. Ön gerinczesekről meg akrobatákról beszél. Pedig ez kár. Ön ehhez nem ért semmit. Kérdem tisztelettel mi volt ön azelőtt? Tanár, ugy-e? Miért csak volt? Ugy-e azért, mert nyugalmazták? Miért nyugalmazták? Talán azért, mert egészséges és munkaképes volt! Dehogy,

— de főleg azért, mert a magad emberiségéből került ki.

A mama nem azt méltányolta, hanem szívéből örült, hogy az ő derék, okos, jó kis leánya olyan szép így, mint egy kis tündér.

De azért Gizike a bálban kezdetben vajmi keveset táncolt. Nem voltak ismerőseik, csupán egy kedvetlen hivatalnok a számvétségétől vitte el négyesbe. De a négyes után mindjárt visszavezette édes anyjához, mert ő csárdást nem táncolt, a mit pedig Gizike legjobban szeretett táncolni. És gyönyörűen is húzták a szép magyar dalokat a cigányok s oly kedvvel járták a csárdást, hogy a kis leány még a kedvtelen hivatalnokkal is szívesen táncolt volna.

Csárdás közben egy fiatalember oda vitte táncosnőjét épen Gizike mellé. Egy másik táncos is ment velök, a ki, a mint a leánya leült, rögtön újra elvitte. Az előbbi táncos azután megfordult s kendőjét elővette, hogy ajkát megtörölje. Ekkor meglátta Gizikét és meglátta azt is, milyen kedves meglepetéssel néz rá a leánya, sőt mintha nagy örömmel elismerte volna őt. Persze a mellett még el is pirult nagyon.

De már hogy is ne pirult volna el Gizike, mikor annak a fiatalembernek a frakkzsebéből divatos összehajtott kilátszó kendőn ott volt az ismerős ostor, név és korona,

— Hát ez ő? . . . ez Dodó, — gondolta magában s a felismerés örömeinek zavarában pirult el úgy.

Dodónak, azaz Cselméry Guidónak pedig nagyon megtetszett a szelid arcza, kedves tekintetű, szerény leánya s hamarosan előkerítette Gyalmi Endrét, az egyik rendezőt, a ki bemutatta őt Gesztőceiéknek.

Ekkor aztán Gyalmi Endre is figyelmes lett Gizikére s mikor bemutatta Cselméryt Gesztőceiéknek és Guidó Gizikét táncba vitte, Gyalmi Endre ezalatt ott várt a mama mellett. S mikor Gizikét táncosa visszavitte, rögtön a rendező vitte el táncolni.

No, míg ezzel a fiatal emberrel táncolt Gizike, egy esepet sem jött zavarba, sem a többiekkel, kiket aztán a rendező még odavitt bemutatni. Csak Cselméryre nem tudott nézni a nélkül, hogy el ne piruljon. De hogy is ne, mikor ha tekintetét csak frakk zsebéig emelte, már meglátta a kendőt, a melyre ő himezte a Dodó nevet.

Hát még, mikor Guidó azt mondta neki, hogy mikor meglátta, azt hitte, a mesebeli „Csipkerózsza” királyleány jelent meg a bálban, de ő meg nem a mesebeli királyfi, a ki a csipkerózsához közeledhet. Erre jött csak roppant zavarba Gizike. Mert egyszerre eszébe jutott, hogy azok a csipkerózsák, melyek miatt őt „Csipkerózsza” hercegnőnek nevezi, voltaképpen ettől a fiatalembertől valók. Mert azon a pén-

zen vannak vásárolva, a mit az ő kendő hihezért kapott.

Persze, hogy ez a gondolat aztán megzavarta máskülömben erős, okos kis fejét és teljesen kihozta a sodrából. Alig tudta nagynehezen elmondani, hogy még Cselméry nem jött hozzájuk, ő csakugyan úgy ült ott a bálban, mintha el lett volna varázsoltva.

Cselméry aztán egész idő alatt ott maradt Gizike mellett s mindenképp azon volt, hogy a leánya zavara vele szemben elmúljon s olyan elfogulatlan vidámsággal mulasson vele is, mint másokkal.

Mikor pedig Gesztőceiék elhagyták a bált s Cselméry lekísérte őket, eközben megkérdezte Gizikét: szabad-e neki a királyfi szerepében fellépni és a kis „Csipkerózsát” fölkeresni otthonában?

Gizike mosolyogva intett igent. Mire a fiatal ember a mamának engedelmet is kikérte.

Igy Cselméry Guidó harmadnap látogatást is tett Gesztőceiéknel.

A szalonban Gizike szülei két korosabb vendéggel társalgtak, míg Gizike Dodóval együtt ültek ketten az ablaknál s vidáman beszélgettek és nevettek a bárlól.

Gizike váltig állította, hogy ő már a bál előtt is ismerte Cselméryt, habár soh' sem látta és soha nem hallott róla. A fiatal ember pedig nem hitte el és azt akarta tudni, miként lehetett volna az?

nem azért. Azért, mert ön már nem volt „akrobata” s valószínűleg hát — vagy agygerincez sorvadásban szenvedett. — Vagy talán paralízisben? Szóval nyugalmazzák. Maradjon tehát nyugalmában.

Ön azonban nem maradt. — Megint ugrál, megint akrobatáskodik. Keres magához méltó foglalkozást: árul bort, elad könyvet, takarékpénztári elnökösködik — s talán még estéknént a kávéházakban mint — kucséber is jelentkezik. Mert „business is business”; fő az üzlet! Pláne egy nyugalmazott tanárnak. Mert a tanári pályán ön csak üzletet tanulhatott. Ön, ön, valami . . . , hogy is hívják . . . , kicsoda . . . micsoda? . . . holló, holló . . . egy fekete holló. Vagy talán fehér „holló”. Mert a ki nálunk az alispánt támadja, az legalább is „fehér holló.” Tudja ön, mi az a fehér holló? Profeszor ur, ugy-e nem tudja. No hát én megmondom. Ebből a fajzából oly kevés van, hogy az egyes példányokat kitömik s muzeumokba, meg ornithologiai kiállításokba küldik. Pardon. Most rendezik a barsvármegyei muzeumot.

No de térjünk most már el egy kissé az állattani résztől. Keressük önben egy pár emberi vonást is.

Mondja csak „Bars” ur miért támad ön? Miért támadja éppen Simonyi Béla-t. Talán nem vett önnél elég bort, vagy könyvet, vagy nem tudom mi másféle ön által árult portékát? Vagy talán az ön takarékpénztárát nem tisztelte meg valamelyes betéttel? Ugy-e elhiszi, hogy laikus ezt így gondolná. — No de látja, én nem vagyok laikus. Én átszűröm az ön borát, kiszedem belőle a vízahólyagot, meg a másféle pancsot, letépek az ön könyveinek díszes kötését — megnézem és szemlélem a kisdéd tartalmát. Érti az ur, a kisdéd tartalmát. Ön mint tanító, mindig kisdédekkel foglalkozott, 8—15 éves csemetékkal, hát persze, hogy minden tollvonásán, gondolatán, cselekedetén a kiskoruság gyenge szelölje lengedez.

Ön Bódogh Lajos lévai polgármestert védi. Azt a „bácsit”, a kít röviden így lehetne elnevezni: „az egy szótöbbséggel megválasztott polgármester a mellényzsebben.” Azt az urat, a ki megírhatna egy ily című zsebkönyvet: „hogyan lehet valaki huszonnégy óra alatt perfekt dzsentlmen, vagy — polgármester.”

Azt az urat, a ki vagy három alispáni rendeletet megszegne, annak nem engedelmeskedne, egyszerűen még negyedszer, meg ötödször akarja ugyanezt megtenni. Szép kis ur. Gyönyörű kis tisztviselő ez a

„bácsi.” Jó kis „gerincez”, de csak addig, míg . . . puhányyá át nem változik.

Károgyon csak holló ur — önnek a szájában még benn van a sajt, de félek, hogy valami róka fog megjelenni s ön kiejti azt a sajtót.

Azt a könyvet, azt a bort, azt a takarékpénztárt. Nem én leszek a róka; ilyen rossz kosztón én nem élek. De vigyázzon! Vigyázzon „gerincez ur”; akrobata ur, könyvkereskedő ur!

Ön még szellemüzésről is beszél, szegény ember! Jegyezze meg magának, hogy „hol szellem van, ott nem kell azt idézni, de hol szellem nincs, ott nem kell azt elűzni. Nem lehet ön elűzött „szellem”. Csak elűzött!

Pardon! Még valamit szeretnék önnek mondani. Ön azt írja, hogy Simonyi Béla kifogástalan uriember. — — — Vegyeskereskedő ur! Ezt magától nem kérdeztük.

Utszéli támadás.

A verebélyi „Felvidék” 32-ik számában a hirdetési rovatban következő hirdetés jelent meg: „Eladó 2 drb. Verebély kerületi fogyasztási és értékesítő szövetkezeti üzlet rész 40 fillér. Eredeti ár 5 korona.”

E hirdetés — Neufeld Sándor lapkiadó tulajdonos szavai szerint — Kósa Andor főszerkesztő műve, ki Dr. Oravecz Kálmán felelős szerkesztő tudtával és állítólag a hirdetésért fizetett 4 korona díjjal arra vállalkozott, hogy pellengére fogja állítani verebélyi fogyasztási szövetkezetünket.

Mi már régen állítottuk, hogy a verebélyi „Felvidék” a társadalom élősdei nagyobb öröme a szépen működő szövetkezetünknek nyílt ellensége. A „Felvidék” szerkesztősége azonban ezen vád ellen mindig védekezett; így egyik számában ezeket írja: „lapunk sohasem küzdött a szövetkezeti eszme ellen.” Hogy azonban ez csak kétszínű játék volt, ma már teljesen be van bizonyítva.

A „Felvidék” 32-iki számában megjelent és végtelen nemes gondolkodásra, páratlan nemesen érző szívre mutató fenti hirdetés nem egyéb, mint egy otromba támadás, a mely azonban ép annyit árt szövetkezetünknek, mint a mennyit a csacsi rugása szokott ártani az oroszlanoknak.

Szövetkezetünk 3 havi fennállása óta 30 ezer korona értékű árut vett és adott el és összes tartozásai 10 ezer korona üz-

leti tőkével szemben mindössze csak egy pár száz korona. A szövetkezetnek ilyenmü állása egyáltalában meg nem érdemelte, hogy Kósa az ő 2 darab üzlet részét a 40 fillérrel áruba bocsássa, mikor a szövetkezeti üzlet résznek az értéke ma az eredeti ennél is nagyobb. De jól tudja ezt a „Felvidék” is, csak hogy neki botrány kell és piszok. „Wie der Schelm ist, so denkt er.” Sajnálom, hogy Dr. Oravecz Kálmán az ily nagyon is jellemző irányú hirdetést elbirja. Kósa Andorra nincs szavam, ezt a szövetkezeti igazgatóság kizárta verebélyi kerület legbecsületesebb embereiből álló szövetkezetünk üzlet részeseiből. Ő maga tolt be magát és a legelső, a ki bojkottáltatott.

Ez a kizárás Kósa Andorra és a „Felvidék”-re oly bélyeget sűt rá, a melyet még a pokol tüze sem fog tulajdonosáról leégetni. Külömben hogy mily gonosz szándékkal jelent meg a fenti hirdetés, bizonyítja az, hogy Neufeld a hirdetésnek ellenkezőleg a 2 drb. üzlet részét eladni nem is akarta a 40 fillérért, de azonfelül hirdetési díj 5 koronát kért a vevőtől, sőt azt is tudjuk már, hogy Kósa szándéka: a „Felvidék” következő számában ilyen hirdetést tenni közzé: „Mivel a hirdetett üzlet részeket 40—40 fillérért senki sem vette meg, 5—5 fillérrel bocsáttatnak áruba.” Szövetkezetünk a 2 drb. üzlet részről szóló könyvecske visszaadásának feltétele mellett 10 kor. 80 fill. összeget akármikor kiad. Eddig vagy 40 ember jelentkezett a 2 üzlet rész megvételére, de azért az eladás folyik, habár senki sem kapja meg a könyvecskét a fenti be nem számítható, vagy gonosz ezéllal dolgozó észjárásnak megfelelőleg.

Kósa Andor ezen minősíthetlen támadásával szemben szövetkezetünk érdekében szükségesnek tartottam a valódi tényállást az előadottakban az érdeklődők tudomására hozni. Difficile est satyram non scribere” a „Felvidék” magatartásáról: azaz utzéli támadásáról.

Hermann József, verebélyi s. lelkész.

Közgazdaság.

A vasut mizériái.

Volt idő, a mikor büszkék voltunk a magyar államvasutakra, nemcsak a Baross Gábor által megalkotott zóna rendszer miatt, hanem a Máv. tökéletes berendezése, mintaszerű kezelése és a vagonoknak megfelelő volta miatt is. Volt idő különösen Baross Gábor idejében s halála után

A fiatal ember kivette kendőjét több izben. Gizike mindannyiszor nevetve pirult el s mindig csak azt állította, hogy ismerte, ha nem is Cselméryt, de Dodót.

Egyszer aztán Cselméry észrevétlenül leejtette a kendőjét s az ott maradt a széke mellett a szőnyegen.

A számtanácsos éppen valami politikai vitában volt az egyik vendéggel s beszéd közben azzal az ural fel és alá járt a szalonban. Mikor egyszer odaért a hol a fiatalok ültek, meglátta a földön fekvő kendőt. Rendszeretően, — a milyen volt, — lehajolt, felemelte s jól megnézve a kendőt, átnyújtotta leányának, a következő szóval:

— Ez a tiéd.

— Nem az enyém édes atyám, — nevetett Gizike, — hanem Cselméryé.

— Dehogyan. Hisz még tegnapelőtt is varrtál rajta. Még ezt a szál sárga selymet is ott találtam a szobádban, a mint kishetett himző kosárkádból. El is tettem.

A számtanácsos szavai közben elővette tárcáját és kivett abból egy fél szál sárga selymet s igen komoly arccal adta oda leányának.

— Igen, igen Gizike, én nagyon csodálom, hogy már elfelejtetted, hogy ezt a kendőt te himezted. Azt is csodálom, hogy ez a fél szál selyem nem hiányzott neked és nem kerestéd azóta, — s Gesztőcezi rosszállólag nézett leányára.

Gizike, mióta Cselméryt ismerte, most pirult el legislegjobban és nem tudta, mit tegyen a kendővel.

— Minden embernél fő és első legyen a kötelességérzet, kis leányom. Idegen tulajdont jobban meg kell őrizni, mint a sajátunkat. Ez a kendő nem a földre való, hanem a megbízó kezében kell lenni.

Gizike elhajtotta fürtös kis fejét és nem mert fölneézni. A számtanácsos pedig odébb sétált barátjával a szőnyegen.

Cselméry, mikor az urak elfordultak, két kezével eltakarta arczát, úgy nevetett. Aztán halkán odaszólt:

— Gizike! hát maga himezte azokat a kendőket?

Gizike nem felelt.

— Ugy ismert hát engemet előbb mielőtt látott volna? Dolgozott rám? s nevetett és újra eltakarta arczát.

— Igen, dolgoztam önre és megfizettek érte, — mondta Gizike is halkán. — Ne vessen csak rajta, a mennyit tetszik! De nevetett még azon is, hogy a himzés árán vettem magamnak a vadrózsákat a báli ruhámra. És, hogy még több nevetni valója legyen, még azt is elmondom, hogy a báli ruhámat is magam varrtam. De még azt is, hogy minden ruhámat magam szoktam varrni. Kalapjaimat is magam díszitem fel. De még napernyőm is van, a mit magam huztam be. És otthon is mindent dolgozom a háznál s így éppen nem

vagyok az a „Csipkerózska” hercegné, a kinek ön tart.

Cselméry csakugyan tovább nevetett és vigan dörzsölte a kezét.

— Talán főz is?

Gizike daczosan rábólintott.

— És kenyeret is tud sütni?

— Azt is. És most már kinevethet kedvére. Nem bánom. De megmondhatja még Gyalmi Endrének is és együtt is kinevethetnek.

— Nem azon nevetek én és nem is mondom el Gyalmi Endrének, de édes anyámnak. Szegény, ugy is egyre azon busul, hol kapok én olyan feleséget, a ki egyebet is tud, nemcsak hétféleképen öltözni egy nap.

Gizike nagyon elpirult s másra akarta fordítani a beszédet.

— Min nevetett hát, ha nem azon?

— Azt nevettem, hogy úgy megszidták azért a fél szál selyemért, éppen mint a hogy engem szoktak otthon.

— Igaza volt édes atyámnak, mert azt is kár eldobni, — szólt kissé daczosan Gizike.

— Persze, hogy igaza volt. Hisz az én édes anyámnak is igaza van, mikor engem azért szid, hogy a szivarból nagy darabot dobok el. Csak hogy az én mamám engemet erősebben korhol, mert nem csak utánam hozza az eldobott szivardarabokat, hanem több napig egyre hallom,

is néhány esztendeig a külföld is teljes elismeréssel adózott a Máv. intézménye iránt.

Ezek a szép idők azonban elmúltak. Már az utóbbi esztendők folyamán határozottan hanyatlottak, a tavalyi vasúti sztrájk a Máv. megdöbbentő hiányosságairól rántotta le a fátyolt s tisztán látta a meglepett közvélemény, hogy Baross Gábor remekbevaló alkotása romlásnak indul. Nemesak hogy stagnál a Máv., de egyenesen hanyatlók és ha tovább tart a szűkmarku, protekciós a jövőbe nem tekintő gondolkodás, deflitzittel fog záródni a Máv. költségvetése és nyög lesz az ország nyakán épen úgy, mint az orosz vasutak.

Fölötte kívánatos, hogy az oly annyira hasznosnak és üdvösnek bizonyult zónatarifa rendszer tökéletesen helyreállítassék. Már néhány éve annak, hogy a személyszállítás terén azt a reformot léptették életbe, hogy a maximális távolságokra való utazás díját 25 és 30 százalékkal felemelték, a mivel felette megdrágították az utazást. Mire való volt ez az újítás? Nem jövedelmeztek-e a megdrágítás előtt is eleget a magyar államvasutak? Szükség volt-e erre a díjfelemelésre akkor, a midőn a Máv.-nak Baross Gábor alatt az lett a kitűnően bevált élve, hogy minél többen, csaknem az egész művelt nyugat átvette tőlünk a zóna tarifa rendszert s alaposan kifejlesztette. Németországban már olcsóbbá tették az utazást, mint a milyen a zóna tarifa rendszer volt, ezenfelül rendkívül olcsó körutazási jegyeket boesájtanak az utazó közönség rendelkezésére. Néhány márkáért 20—50 állomáson is kiszálhat egy két napra az utas, hogy a dolgát elvégezhesse. Így természetesen elérték Németországban azt, hogy a legutóbbi tíz esztendő alatt megduplázódott az utasok száma. Nálunk azonban visszafejlesztették ezt az intézményt úgy, hogy ma Magyarországon vannak a legdrágább vasutak.

Nagy hátránya az újabb épülő vasutainknak az is, hogy nagyon is nagy súlyt fektetnek azok stratégiai jellegére; a leghetlenebb hegyeken, völgyeken vezetik keresztül, a hol az ipar és kereskedelem, nemkülömben az utazó közönség alig látták hasznát.

A teheráruforgalomban nagy hátránya egyes ipari termelőknek a refakció, a szállítási kedvezmény, melyet csak protekciós alakoknak adott meg az utóbbi években a kormány. A leghetlenebb ipari vállalatok a legmesszebb menő szállítási kedvezményekben részesülnek a Máv.-tól, míg

hogy hány krajezárt dobok így el naponta. Anyuskám már ki is számította, mennyit tesz az ki egy hónap alatt, egy év alatt, majd aztán tíz-husz év alatt s végre az emberi kor legvégső határánál a kamatok-kamatjaival szédítő nagyságu tőkévé növekszik.

Gizike elnevette magát.

— Ne nevesen, mert mikor én nevettem rajta, kiesibe mult, hogy engem huszonöt évemmel, engem, tartalékos huszárhadnagyot, az anyuskám nyakon nem ütött.

Most meg már Gizike nem győzte a nevetéssel.

— No, lássa, azért nevettem én azon, hogy magát is szidják és örültem is rajta, de nagyon! Mert azt gondoltam: hisz így maga már otthon megszokhatta s majd könnyebben beletalálja magát a helyzetébe nálunk. Aztán tudja, ha odahaza nagyon fognak minket szidni, akkor összeszedjük magunkat és elutazunk. Elmegyünk Velenzébe, Nápolyba. De nem! Előbb elviszem magát itthon Balatonfüredre, a magas Tátrába, Erdélybe. Ismerje meg előbb a mi szép hazánkat és csak után megyünk külföldre. Erdélyből átrándulhatunk Romániába is. Vagy oda ne menjünk?

Gizike nagy érdekléssel rámondta:

— Menjünk oda is.

Csak aztán vette észre, hogy is úgy beszél, mintha már Csalmérynek a meny-

az életképes kezdő iparágak, melyeknek művelője nem bír protekcióval, támogatás nélkül tengődnek.

Sok kívánni valója van még a Máv. személyzetének is. A fizetések aránytalanságok s a kisebb rangsorban levők, a kik munkával is tudnak terhelve, nyomorogni kénytelenek a büszke és hatalmas Máv.-nál.

Szóval a nagy államvasutak rendezése s reformálása sok dolgot fognak adni, de el kell végezni ezt a munkát, ha csak azt nem akarják, hogy a Máv. deflitzittel zárja számadásait.

Nincs cserepes tanyám.

(Az aug. 4-iki közgyűlés)

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 4-én tartott rendkívüli közgyűlésében tárgyalta a vármegyehatározat értettségéből kifolyó helyreállítási munkálatok mikénti kivételét. A már előzőleg megtartott szűkebbkörű versenytárgyalásból Sauer Izidor és Mór lévő vállalkozók kerültek ki, — mint legolcsóbbak — győztesként. A közgyűlésen különben rendkívül érdekes vita fejlődött ki a tetőfedőanyag választása dolgában. Az állandó választmány Pető Albert (van-e ki e nevet nem ismeri?) „typusu” kettős cserepet javasolt, a mi — hála Moldoványi Béla felszólalásának — szerencsére nem szavaztatott meg, mert ő, az ennél sokkal jobb, bár ugyan valamivel drágább „eternit pala” fedést ajánlotta, a mit a közgyűlés 14 szavazattal 12 ellen (cserepesek) el is fogadott.

A Pető-féle cserep mellett — Moldoványi javaslatával szemben — egész szervezett had szállt táborba. Felszóalt mint szűbeszedű Dr. Lányi Gyula ügyvéd, a Pető-család egyik jogtanácsosa, kinek felszólalása első sikertelen debut-je volt.

Gyenge érveléseihez csatlakozott még Dr. Belicza Pál, az itteni ügyvédi kar egyik vagyoni doyenje, ki már nagyobb rabulisztikával védte a „család” érdekeit. Felszólalásából különösen kiesillámlik az a rész, mikor az eternit pala rossz voltát avval igyekezett bizonyítani, hogy ő még ilyet soha sem látott; ennek használhatóságáról a vármegye még soha meg nem győződött, vagyis pártolja a „család”-cserepét. Pártolja persze Moldoványi Belával, a közgyűlésen jelenlevő egyedüli szakértővel szemben. Avval szemben, a ki már hivatalból a vármegye szakértője lévén még azt is megtette, hogy az eternit palából különböző nagyságu mintákat is hozott,

asszonya volna s nagy zavarában fölugrott s el akart menni.

— Nem úgy Gizike, — s Csalméry is fölkel, — mert most már én megyek el. Még ma elutazom édes anyámhoz s egy hét múlva eljövök mind a ketten, — azzal elbueszott a leánykától és szüleitől s elment.

Mikor a többi vendég is távozott, Gizike elmondta édes anyjának Csalméry szavait.

— Édes kis lányom, én hiréből ismerem a Csalméry-családot és csak a legszébbet hallottam mindig rólok. Azért engedtem is meg a fiúnak, hogy hozzád közeledjék s minket meglátogasson. De mindenesetre várjuk meg, mit fog Guidó anyja mondani.

Másnap Gizike kora reggel arra kérte mamáját, engedje meg neki, hogy az egész lakást rendbeszedhesse. Mert Csalméryné bizonynyal igen rendes asszony.

Gesztőeziné nevetett.

— Hisz mihozzánk bármikor jöhet, mindig rendet talál; — de azért megengette, hogy Gizike Juczi eseléddel kedvére tisztogasson.

Gizike egész nap poroltatott s keféltetett, de még másnap is. Akkor ugyan már csak az előszobát takarították Juczival, mikor egy nő nyitott be rájuk.

(Vége köv.)

melyek jósága a gyűlést megelőző pour-parler-k alkalmából is kétségbevonhatatlannak mutatkozott.

Igaz ugyan, hogy ez a jogi szakértői vélemény, ignotos fallit, notis est darisui de azért mégis győzött az eternit pala, melynek előnyeit csak ahöz értők érthetik meg.

Megjegyezzük még, hogy a Pető-féle typusu cserepfödél mellett többek közt a következő „notabilitások” (?) és „tekintélyes törvényhatósági bizottsági tagok” szavaztak: Pető Albert, Pető Bertalan, Pető Pál, Eisenberg Károly, Mittelmann János, továbbá tévedésből: Szabó Kálmán, és nem tévedésből Kosztolányi Aurél.

Az eternit pala mellett tehát többségben szavaztak többek közt a következő urak: „csak” Kosztolányi László, „csak” Mailáth István, „csak” Moldoványi Béla, „csak” Belesák László, „csak” Bándy Endre, „csak” Persay Ferenc, „csak” Bodó János „csak” még egy páru! Elég.

A F. M. K. E. évkönyve.

A F. M. K. E. évkönyve, mely Clair Vilmos főtitkár munkája, kilencz fejezetben ismerteti az egyesület 1904/1905. évi munkásságát. A jelentés kiemeli, hogy az egyesület 23 évi fenállása alatt immár egy milliót fordított magyar közművelődési célokra, amely összegből óvodák, iskolák és menedékházak alapítására egymagában 710,558, tanítók jutalmazására 31248, tanuló jutalmazására 10737, nép- és ifjúsági könyvtárak 16716 és iparoktatási célokra 35530 koronát fizetett. Az egyesületnek ma is 34 fentartott és 6 segélyezett irodája, 1 segélyezett iskolája, 94 ifjúsági és népkönyvtára, köztük 1 honvéd legénységi könyvtára s azonkívül egész sorozat más intézménye magyar ifjúsági egyesületek, dalos, olvasó és zenekörök, magyar műkedvelő társaságok van, a melyek az egyesület 11 törvényhatóságra kiterjedő területén, a hol mindenütt nemzetiségek laknak, eredményesen terjesztik a magyar művelődést és jelentékeny tényezői a magyar hazafias szellem és érület kifejlődésének. Összes tagjainak száma 7017, köztük 695 alapító, 318 élethossziglan való, 6004 rendes és pártoló tag, akiknek száma azonban, az egyesület célzatos s a magyar társadalom előtt mind rokonszenvesebb működése folytán, egyre emelkedik. Az egyesületi vagyon 256274 korona, amely nagyobbbrészt állampapirokban van elhelyezve, évi költségvetése 28—31000 korona.

Külön fejezetben számol be az elnökség az egyesület által kezdeményezett társadalmi mozgalmakról. Nyitra város számára kulturpalotát kért a vallás és közoktatásügyi ministertől, amelyben a felvidék egész néprajzát felölelő gyűjteményt kívánna létesíteni s elhelyezni a nyitrai egyesületi könyvtárát, amely máris 2200 kötetet számlál s egészen ingyen áll a közönség rendelkezésére. Az egyesület továbbá szabad liceumot tervez a működési területéhez tartozó nagyobb városokban és vidéki központokon, a melynek ügyét a Felvidéki Írók és Hirlapírók köre venné a kezébe, a mely szintén az egyesületnek egyik alkotása. Ugyancsak az egyesület kezdesére rendezett az elmúlt télen Zólyomvármegye iparfejlesztő bizottsága Besztercebányán háziipari kiállítást is hozták be Vihnyepeszerény és Barsszentmárton tótajku községekben az ifjúsági magyar istenitiszteleteket, melyeket a nevezett községek lakossága is szívesen látogat. Az egyesület törvényhatósági választmányai közül a zólyomi megalkotta a hazafias olvasmányokat terjesztő egyesületet, a mely Kraján ezimű hazafias tót lapjával nemesak Zólyom vármegyében, de a szomszédos vármegyékben is erős versenytársra a pánszláv sajtónak; a szeptesi pedig mozgalmat indított, hogy a maguravideki lengyel és pánszláv izgatást a magyar érzésűpapság és tanítói kar segítségével ellensúlyozza.

Legkiválóbb érdeme azonban az egye-

sületnek, hogy Thuróczy Vilmos elnök indítványára, a kinek vezetése alatt szinte erőre, tekintélyre és országos népszerűsége emelkedett a F. M. K. E., a népiskolai oktatás reformja kérdésében állást foglalt s kétségkívül az egész ország rokonszenvére számíthat. Törvényben kéri kimondatni, hogy az ország összes iskoláiban — kivétel nélkül — a tanítás nyelvének meghatározása az állam kizárólagos joga legyen s illetőleg, hogy a tanítás nyelve más, mint a magyar nem lehet. Az egyesület föl fogja hívni az összes magyar köznevelődési egyesületeket, hogy ezen hazafias álláspontjához csatlakozzanak és abban az értelemben irjanak föl az országgyűléshez és a vallás és közoktatásügyi miniszterhez.

A magyar nyelv sikeres tanítása s a magyar szellemnek és érzésnek társadalmi téren való előmozdítása terén és kivált tanítók és tanítónők közül, a „Thuróczy Vilmos jutalomdíjat” (200 korona) Jakubovich Sándor nyitrai kath. fiúiskolai igazgatótanítónak, a budapesti Nemzeti Kaszinó 120 koronás díját Ilgó Gabriella árvamegyei tanítónőnek, Bende Imre nyitrai püspök 80 koronás jutalomdíját pedig Ifj. Wolay Nétus iglói kath. iskolai tanítónak szavazta meg az egyesület. Azonkívül 32 tanítót, tanítónőt és ovónőt tüntetett ki az egyesület díszérő oklevéllel és 120 tótajku tanulót jutalomkönyvekkel.

Végül még meg kell említenünk, hogy az évkönyv a következőleg emlékezik meg József főhercegről, a F. M. K. E. védnökéről:

„Huszonegy évvel ezelőtt nagy tisztesség érte az egyesületet, József kir. herceg elfogadta a F. M. K. E. védnökségét.

Akkortájt volt ez, a mikor a nemzetiségek csatásorba állottak a magyar nemzeti kifejlődés ellen. És országszerte hangoztatták, hogy velük van a királyi ház rokonszenve.

József kir. herceg a védnökség elvállalásával meghazudtolta ez a vakmerő rágalmat. Mert erre a tisztségre csak a király engedélyével vállalkozhatott.

Három év múlva pedig maga a Felső dorgálta meg nyilvánosan a horvát izgatás atyamesterét, a djakovári püspököt, a miért üdvözölni merészkedett a kievi pánszláv gyűlést.

Azóta immár két évtized vált a multak emlékévé. És egyesületünk azóta mindig a kir. herceg védnöksége alatt, az Ő nevével végezte hazafias hivatását nemzetiségek közt, a Felvidéken.

Egy esztendő se mullott el anélkül, hogy fenséges Védnökünk valamelyes módon ki ne fejezte volna nemzeti törekvéseinkkel való rokonérzelmeit.”

Krónika.

Aranyosmaróthon minden csak az érdek szerint megy. Barátság, üzlet, vállalat, közgyűlési felszólalások szülőanyja mindig csak az én, az énnem az érdek. Itt nem ismernek semmiféle ragozást, enyém, tied, övé. Itt csak az „enyém” fogalmát kultiválják. A közérdek az nulla, az semmi, a jó vagy hasznos alkalmazása mellékes, fő a haszon: „az én hasznom.” Ezek jutnak eszünkbe, ha a multkori rendkívüli közgyűlés tárgyait szemléljük. A bár drágább, de végeredményileg takarékosabb eternit-pala fedés helyett, — mint arról lapunk más helyén emlékezünk meg, — egy érdekes csoport saját gyártmányát tolt elötte. Nem mondjuk, hogy a felszólalók és a pártok mind tagjai az érdekelt konzorciumnak, csak annyit konstatálhatunk, hogy sógorsági, rokonsági, meg üzleti viszonyban vannak egymással; csak azt látjuk, hogy felszólalásaik magukon hordják az egyéni érdek bélyegét, szemben az általános jó: a közérdekkel szemben. Komikum, hogy ügyvédek nyilatkoznak műszaki kérdésekben. A ki nem tud arabusul az ne beszéljen arabusul. Szánalmas volt az egész tárgyalás akkor, mikor a műszaki szakemberrel szemben, — kissé undorító érdeklődéssel — jogoncok léptek fel. Pedig erre semmi szükség sem volt. Akinek

igaza van, annak a fiskális legföljebb csak fényűzési czikk. Perben egészen másképp áll a dolog. Ott ügyvédre, biztos nyert ügye esetén is szükség van. De műszaki kérdéseknél semmiesetre sem. Mert a ki valamihez értelmetlenül hozzászól, az nem csak magát blamirozza, hanem az érdekefelelt is. Arra pedig sem egyiknek, sem másiknak szüksége nincs. Ha pedig a műszaki ügyvéd urnak ez kell, jó, egyék belőle, de mi nem kérünk az ilyen kosztból. Nem szotunk rókát vadászni....

Aranyosmaróthi csodabogarak.

(Kivonat a „Barsi Ellenőr”-ből.)

Én. Mi a kistapolcsányi kastély?

Ó. Nagyon egyszerű. Hallgasson ide! A kistapolcsányi várkastély egy oly tobzódó kastély, mely egyszersmind hordoz is valamit.

Én. Mit hordoz? Talán a födelet.

Ó. Kevésbé. Ez a kastély nemzeti multunk egyik legszebb epokáját hordozza gazdagon.

Én. És hová ékelődik be ez az épület.

Ó. Ez a harmonikus, nyugodt, impozáns épület nemes ragyogással ékelődik újból történelmünk folyamába.

Én. Szokott más is a történelem folyamába ékelődni?

Ó. Nem. — Csak a kistapolcsányi várkastély.

Én. Mi szórt fényt ebbe a fényes lakba?

Ó. A fakadó tavasz virágillatos szellője.

Én. És milyen népszerűségű a főherceg?

Ó. A főherceg eddig ismeretlen népszerűségű.

Én. És mondja, Barsi Ellenőr ur, milyen az ön újságírói iránya?

Ó. Ingadozó biztosságu.....

H i r e k.

József főherceg köszönete. Mint azt már a budapesti lapok is megírták József főherceg levélben köszönte meg Barsvármegye közönségének az édesatyja elhunyt alkalmából kifejezett részvétet. A levél, mely a főhercegnek sajátkezű írása Simonyi Béla alispánnak van czimezve s a következőképen szól: „Nagyságos uram! Nem találok szavakat, melyek kifejezést adhatnának ama mély meghatótságnak, mely lelkemet megszállta midőn Barsvármegye részvétirátát olvasva keserű fájdalommal ily meleg, szeretetteljes megosztást leltem benne. Mélyen érzett hálával eltelve fordulok Barsvármegye tisztelt közönségéhez, hogy legbensőbb, legforróbb, őszinte szeretettel párosult köszönetemet kifejezzem. Az Isten legbővebb áldását kívánva édes hazám ez, általam annyira kedvelt megyéjére. Midőn kérem Nagyságodat, sziveskedjék Barsvármegye közönsége előtt e hő köszönetem tolmácsolója lenni, maradok egyszersmind Nagyságodnak mindenkoron igaz tisztelője és híve. Kelt Kistapolcsányban, 1905. évi augusztus 3-án. József főherceg.” A főhercegnek ez a vármegye iránt tanusított kitüntető figyelem az egész vármegyében, sőt az egész országban igen kellemes benyomást tett, mert napról-napra újabb jelét adja annak, hogy fenkölt édes atya szellemében akarja szeretni a családjához évtizedek óta ragaszkodó magyarokat.

József kir. herceg kitüntetése. József kir. hercegnek Ferdinánd bolgár fejedelem a Sándor-rend nagykeresztjét adományozta. A hivatalos lap mai száma hozza a király elhatározását, a melylyel a kir. hercegnek megengedi, hogy a bolgár rendjelet elfogadhassa és viselhesse. József kir. herceggel együtt kapta szolgálattétő kamarására Batthyány Béla gróf honvédelmi százados a bolgár fejedelmi katonái érdemrend tisztí keresztjét.

Alispánunk szabadságon. Simonyi Béla alispán családjával együtt 14 napra elutazott birtokára Simonyba. Távollétében Mailáth István vármegyei főjegyző helyettesíti.

Uj ügyvéd Aranyosmaróthon. Dr. Znamenák István ügyvéd, társaságunk kedvelt tagja ügyvédi irodát nyitott Aranyosmaróthon a Schindler-féle házban.

Kinevezés. Az igazságügyminister a lévai kir. járásbíróshoz Bokros Pál nyitrai törvényszéki díjnokot irnokká nevezte ki.

Hazai Gyula — öngyilkos. Hazai Gyula kir. törvényszéki bíró augusztus hó 6-án este 3/8 órakor forgópisztolyával halántékon lötte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkost már hónapok óta halálos baj: nyelvtrák gyötörte, úgy, hogy állapota már napról-napra rosszabbodott. Valószínű, hogy végzetes tettét egy hirtelen nyillaló fájdalom észbontó behatása alatt követte el. Vasárnap este fél nyolczkor bement hozzá a felesége, a ki orvosságot vitt be neki. Alig hogy magára hagyta, a házbeliék tompa dörrenést hallottak. Mire berohantak Hazai már holtan feküdt ágyában, bal kezében a göresösen szorított revolverrel. A gyorsan előhívott Dr. Fuchs Mór már csak a beállott halált konstatálhatta. Csakhamar megjelent Lates Sándor szolgabíró, a ki a hivatalos jegyzőkönyvet azonnal felvette. A mélyen sujtott családnál — kik iránt a részvét általános — még az est folyamán egymást érték a részvétlátogatók. Hazai Gyula azelőtt ügyvédkedett, 1893. évben Aranyosmaróthra neveztek ki törvényszéki bírónak. A társaságnak jókedélyű szimpatikus tagja volt, mindenki szerette. A temetés folyó hó 8-án ment végbe, a helybeli notabilitások impozáns részvétele mellett. A holttestet az itteni temetőben helyezték örök nyugalomra. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Hazai Gyuláné szül. Svécény Mária és gyermekei: Eleonora és Iluska, özv. Hügel Henrikné, Hazai Viktor és neje szül. Hajdu Anna mint testvérei illetve sógornó a többi rokonság nevében is fájdalommal tudatják Hazai Gyula kir. törvényszéki bíró élete 54-ik boldog házassága 14. évében folyó évi augusztus hó 6-án este 3/8 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványa folyó évi augusztus hó 8-án délután 4 órakor az ág. hit. evang. egyház szertartása szerint fognak az aranyosmaróthi sirkertben örök nyugalomra helyezni. Aranyosmaróth, 1905. évi augusztus hó 7-én. Nyugodjék békében.”

Öngyilkos utbiztos. Szmietskó Endre oszlányi utbiztos a mult napokban agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen. Helyettesítésével Rakovszky István helybeli utbiztos bizatott meg.

Az ügyvédi kamara köréből. A pozsonyi ügyvédi kamara Dr. Lellei Jenőt Nyitra, Dr. Rosenthal Náthánt Privigye és Dr. Hübsér Ignácot Pozsony székhellyel az ügyvédek lajstromába felvette.

Csöd a vidéken. Klein József előnyösen ismert zsarnóczai kereskedő csődöt kért maga ellen. A kir. törvényszék tömeggondnokul Dr. Rischának Béla újbányai, helyettesül Dr. Gyikos Mihály aranyosmaróthi ügyvédet nevezte ki. A tömeggondnok a leltározást nyomban megkezdte, de a jelentékeny árukészlet miatt még be nem fejezte. A csöd vagyoni viszonyai ez idő szerint még ismeretlenek.

Szülők figyelmébe ajánljuk Róser tan és nevelő intézetét Budapesten (alapítatott 1853-ban). E kitűnő hírnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályu felső kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenrangu az állami, községi és testületi felső kereskedelmi iskolákkal és 4 osztályu polgári iskolát. Bizonyítványai államnényesek és az egyéves önkéntességre jogosítanak. Vidéki tanulók az iskolákkal kapcsolatos nevelő internátusba felvétetnek. Értesítést küld Róser János igazgató Budapesten, VI. Aradi-utca 10.

Allítólagos panama. Napok óta sutognak itt a városban valami építési panamáról, mely állítólag az itteni pénzügyi palota építésénél történt volna meg. A főhősei a kellemetlen ügynek Pető Albert vállalkozó és Hegedűs Mór kir. mérnök volnának. Mi is hallottunk már valamit, de ez előadás meglehetősen zavaros és valószínűtlen. Minden bizonynyal utána fogunk járni a dolognak, s ha a dolog — a mit nem szeretnénk — bebizonyulna, kiméltlenül lerántanánk az illető urakról a leplet. De viszont — a mi valószínűbb — az egész csak rosszakaratu pletyka, akkor a pletykázókat e lap hasábjain is alaposan pellengérré állítjuk. Mert nincs aljasabb dolog mint ártatlan embereket, pláne köztisztviselőt piszkos dolgokkal megrágalmazni. Külömben pedig ne susogjon senki, hanem ha tisztviselő ellen kifogása van, tessék azt egész egyszerűen feljelenteni. A vizsgálat majde kideríti a valóságot.

Közigazgatási bejárás. Az aranyosmaróthi — kovácsii h. é. vasutvonal közigazgatási bejárása f. hó 5-én ment végbe a székház nagy termében. A kereskedelemügyi miniszter képviselőjében Kádár Gusztáv műszaki tanácsos, a földművelésügyi miniszter nevében Becker Ádám kir. kulturmérnök, a vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről Uray Zoltán, továbbá a hadügyminiszter nevében Sövegjáró Aladár százados, a vasuti szövetség részéről Sente Béla, Kovács Jenő stb. jelentek meg. Az eljárás folyamán a községek s a magánérdekeltek részéről kifejezett kívánságok jegyzőkönyvbe foglaltak. Nehézségek semmi irányban sem merültek fel. Az eljárás 3 óraker véget ért. Az ezt követő közebéden Gerster Béla mérnök, Kádár műszaki tanácsost ez utóbbi a vármegye tisztikarát, Persay Ferencz dr. a hadügyminiszter képviselőjét, Kádár Gusztáv újabb felszólalásában Pető Albertet és Gerster Béla vállalkozókat köszöntötte fel.

Barsvármegye árvaszéke az exlexben. Az árvaszék folyó hó 9-iki ülésében egy gyámnak kérvénye folytán arról hozott határozatot, hogy egy ügyben az újbányai járásbírósnál lerovandó bélyegilleték kiutalványozható-e a gyámnak vagy nem? Az árvaszék azon határozatot hozta, hogy az illeték összege ki nem utalványoztathatik és az újbányai járásbírósnál is arról értesítette, hogy exlexben sem adó, sem illeték nem jár, tehát ily czímen a gyámnak semmi sem utalványozható ki.

Világítási mizeriák. Már megint panaszkodnunk kell. Már megint le kell hordani alaposan az előjáróságot. Az utcai világításról van megint szó. Vagy öt napja nem ég egyetlen lámpa sem. A vasárnap esti nagy zivatarban oly sötét volt, hogy egy fél lépésnyire sem lehetett látni. Az ember bátran kitorhette volna a nyakát. Ezt a skandalózus állapotot nem tűrhetjük már tovább. A legenergikusabban kérjük,

van-e valamelyes összeg világításra felvéve. Ugy tudjuk, hogy igenis van. Hát akkor tessék azt arra a czélra fel is használni. Tessék továbbá a községi petróleumot kizárólag az utcai lámpások megtöltésére használni. Tessék jól és rendszeren világítani, mert ha a mai állapot soká fogn tartani, nincs kizárva, hogy némelyek talán arra a gondolatra jönnének, hogy hát hová is megy el a világításra szánt pénz? Legyen rend, mert különben kénytelenek leszünk más hangon elkezdni.

Füüdökedvezmény. Rajecz fürdőigazgatósága állami és magántisztviselőknek, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek és gazdászoknak május hó 15-től június hó 30-ig, valamint augusztus hó 21-től szeptember hó 30-ig a lakbérnek 50 százalék, az I koronás I. osztályu tüdőfürdő-jegyeknél szintén 50 százalék, az étárakról pedig 10 százalékos kedvezményt nyújt.

A drágaság ellen. A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben tekintettel a fővárosi, de különösen a vidéki piaci drágaságra, utasítja az illetékes hatóságokat, hogy maguk dolgozzanak ki piaci tarifát. A miniszter nem kívánja megfosztani a piaci elárúsítókat az őket megillető jövedelemtől, azért a tarifa megállapítására vonatkozóan utasítást adott ki a hatóságoknak, hogy legyenek tekintettel a termelőnek fizetett árakra, a helyi viszonyokra és egyéb körülményekre, mihez képest aztán bizonyos megfelelő százalékos haszon hozzászámításával állapítsák meg az egyes cikkek árát, melyeknél többet az elárúsítónak nem szabad követelnie. Reméljük, hogy ez üdvös rendelet, ha a rendőrhatóságok lelkiismeretesen fogják eljárni, a napról-napra hallatlanul emelkedő piaci árakat némileg mérsékelni fogja.

Zenei internátus. Somogyi és neje, továbbá Lengyel Dezső zeneszerző igazgatása alatt Budapesten zenei internátus alakított. Az internátus havi díja 160 korona. Ez összegbe beleértendő a teljes uri ellátás, a zongora, ének, zeneelmélet, ugyanint zeneszerzés, zene esztétika, zenetörténelem, — az énekesnői pályára készülőknel — a drámai előadás, a szavalás, valamint az idegen nyelvek tanításának taudija is. Ugyancsak díjtalanul állanak rendelkezésükre a növendékeknek a tanulmányaikhoz szükséges hangszerek is. Az internátusba kizárólagosan csakis növendékek vétetnek fel. Részletesebb felvilágosításokkal kívánatra az igazgatóság (VII. Erzsébet-körút 44. sz.) készséggel szolgál.

Tanulók felvétetnek a pozsonyi vinczellériskolába. A pozsonyi vinczellériskola október hó 1-én kezdődő egyéves tanfolyamra olyan ifjakat vesz fel, a kik legalább 16 évesek és a népiskolát sikeresen elvégezték. A díj egész évre 280 korona. Szegény tanulót ingyenesnek is felvesznek. Folyamodni augusztus hó 30-ig lehet az iskola igazgatóságánál.

371
1905**Arverési hirdetmény.**

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aranyosmaróthi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 232 és 233/1. sz. végzése következtében Dr. Gärtner Samu ügyvéd által képviselt Benzinger Zsigmond javára Mellasz Jenő ellen 52 kor 40 fill és 100 kor tőkekövetelés ennek 1905. évi január hó 17 napjától járó 5% kamatai s jár erejéig 1905. évi július hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 2968 kor 60 fillerre becsült következő ingóságok u. m. bitorok, gyógyszerári berendezés, bor stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a fenti kir. járásbírósnak 1905. évi V. 232, 233/2 számú végzése folytán 52 kor, 40 fillér tőkekövetelés ennek 1904 évi szeptember hó 15 napjától járó 5% kamatai, 1/4% váltódíj és eddig összesen 72 kor 68 fillben bíróság már megállapított költségek erejéig Oszlányban a helyszínen leendő megtartására 1905. évi augusztus hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elővezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatnak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Aranyosmaróth, 1905. évi augusztus hó 13.
bagotai Lengyel Aurél kir. bir. végrehajtó.

1383
1905**Arverési hirdetm. kivonat.**

Az újbányai kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Tátra felsőmagyarországi bank részvénytársaság” végrehajthatóknak Piseo József jogutódai és Kotora József végrehajtást szendevők elleni 1380 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében az újbányai kir. bíróság területén levő Újbánya város területén fekvő, az újbányai 40 sz tkvben A 1-2 sor, 239 238 hr 40 hsz alatt foglalt jóságtestből B 2 5 és 8 tételek alatt Kotora József nevén irt 403 korona becsértékű 1/12 részére és az u. o. 450 számú tkvben A 1-2 ssz 1141 1142 hrsz 448 házzs alatt foglalt jóságtestből B 9-12 tételek alatt kk Piseo Stefánia, Sándor, József és Mária nevén irt 208 kor becsértékű felerészre elrendeltetik azzal, hogy kiáltási árakul a fentebb kitett becsértékek vétetnek. Az árverés által a 40 sz tkvben C 5 tétel alatt bejegyzett Kotora Józsefnek B 5 és 8 tételz alatti 1/12 részét terhelő özv Kotora szül Spáda Julia javára bekebelezett özvegyi jog, ugyszintén a 450 sz tkvben C 22 tétel alatt Piseo József javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog nem érintetik, ha azonban a 450 sz tkvben B 9-12 tételek alatt irt felerész oly árban adatnék el, mely a C 22 tétel alatt bejegyzett szolgálmi jogot megelőzőleg bekebelezett 1809 korona 76 fillért nem fedezi, az árverés a B 9-12 tétel alatti felerészre vonatkozólag hatálytalanú válik és ezen felerész szolgálommentesen újabban elővezettni fog.

A fentebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi szeptember hó 12. napján délelőtti 10 óraker a tkvi hatóság hivatalos helyiségében Újbányán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól iseladatni fogn k.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-áb n jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-ér 1333. sz. a kelt m kir igazságügy ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Újbányán, a kir. bíróság mint tkvi hatóságánál 1905 évi június hó 24-én.

Pátkay, kir. albiró**Férfi és női czipők**

a legizlésesebb kiállításban a legjutányosabb árak mellett megrendelhetők nagyban és kicsinyben.

Bernstein Mór czipőgyárában

UJPEST, Arpád-utca 21. szám.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.

Bioskop

előadás

a Vadászkiirt szálló szintermében

Szombat és vasárnap este.

Jegyek a Dóczy nyomdában kaphatók.